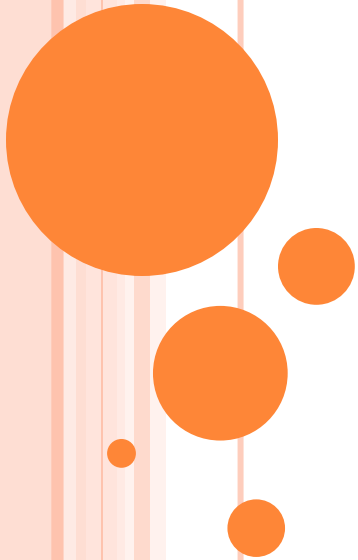

KENTSEL RİSKLERİN AZALTILMASI AÇISINDAN KENT EKOLOJİSİNİN ÖNEMİ

PROF. DR. HASAN ERTÜRK
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ KETAM MÜDÜRÜ
SKB DANIŞMA KURULU ÜYESİ
herturkulu@hotmail.com

5 MAYIS 2012 TRABZON

DÜŞÜNCE VE EYLEM ETKİLEŞİMİ

**İNSANLAR DÜŞÜNCELERİNİ
EYLEMLERİNİ MEŞRULAŞTIRMAK İÇİN
GELİŞTİRİRLER**

**CLIVE PONTING
DÜNYANIN YEŞİL TARİHİ**

MODERN TEKNOLOJİNİN BİÇİMLENDİRDİĞİ ÇAĞDAŞ DÜNYA: RİSK TOPLUMU

E.F. SCHUMACHER, “KÜÇÜK GÜZELDİR” ADLI YAPITINDA, MODERN TEKNOLOJİNİN BİÇİM VERDİĞİ ÇAĞDAŞ DÜNYA’NIN KENDİNİ BİR ANDA ÜÇ BUNALIMIN İÇİNDE BULDUĞUNU BELİRTİLMEKTEDİR.

BİRİNCİSİ, İNSAN DOĞASININ; İNSANLIK DIŞI TEKNOLOJİK, ÖRGÜTSEL VE SİYASAL DÜZENLERİ BOĞUCU VE TÜKETİCİ BULARAK, İSYAN ETMESİDİR;

İKİNCİSİ, İNSAN YAŞAMINI BESLEYEN CANLI ÇEVRENİN KISMEN ÇÖKÜŞ BELİRTİLERİ GÖSTERMESİDİR;

ÜÇÜNCÜSÜ, YENİLENEMEZ DOĞAL KAYNAKLARIN TÜKENİŞ BELİRTİLERİDİR.

CAPRA; MODERN DÜNYANIN İÇİNDE BULUNDUĞU DURUMU ŞÖYLE AÇIKLAMAKTADIR :

YÜZYILIMIZIN SON VE SONDAN BİR ÖNCEKİ ON YILININ BAŞLARINDA KENDİMİZİ DERİN BİR EVRENSEL BUNALIMIN KUCAĞINDA BULDUK. BU, YAŞANTIMIZIN HEMEN HER BOYUTUNA UZANAN YÜZLERE SAHİP KARMAŞIK, ÇOK BOYUTLU BİR BUNALIMDI: SAĞLIK VE BESLENMEMİZ, ÇEVREMİZİN NİTELİĞİ VE TOPLUMSAL İLİŞKİLERİMİZ, EKONOMİ, TEKNOLOJİ VE SİYASETİMİZ BU YÜZLERDEN BİR KAÇIDIR. **BU ZİHİNSEL, AHLAKİ VE MANEVİ BOYUTLARI OLAN BİR BUNALIMDI;** KAYDA GEÇİRİLMİŞ İNSANLIK TARİHİNDE DAHA ÖNCE BENZERİ GÖRÜLMEMİŞ BİR TIRMANMA VE KAÇINILMAZLIK BUNALIMI, İLK DEFA BİZLER BU GEZEĞEN ÜZERİNDEKİ İNSAN IRKININ VE HER TÜRLÜ HAYATIN İMHASINA YÖNELİK GERÇEK BİR TEHDİTLE KARŞI KARŞIYAYIZ.

... BUNUNLA BİRLİKTE, **TEKNOLOJİMİZİN** BİR ÇOK YÖNDEN RAHATSIZ EDİCİ OLDUĞU VE HATTA BÜTÜNÜYLE VARLIĞIMIZI KENDİSİNE BORÇLU OLDUĞUMUZ **EKOLOJİK SİSTEMLERİ YOK EDEBİLECEĞİ** **ARTIK GÖZLE GÖRÜLÜR HALE GELMİŞTİR.**

BECK'E GÖRE

GÜNÜMÜZDE YAŞANAN RİSKLER,
TARİHİN ÖNCEKİ DÖNEMLERİNDE YAŞANAN
RİSKLERDEN FARKLIDIR.

GLOBAL RİSKLER SANAYİLEŞME SONUCUNDA
ORTAYA ÇIKMAKTADIR. ANCAK RİSKİN KENDİSİ
GLOBALLEŞTİRİCİ OLDUĞU İÇİN RİSKLER BU
SÜRECİ ARTTIRMAKTADIR. MODERN RİSK
DAĞILIMI “BUMERANG KIVRIMI” ADINI VERDİĞİ
ETKİYE BENZEMEKTEDİR. BU ETKİ ZENGİN VEYA
FAKİR TÜM TOPLUMLARI KAPSAMAKTA VE
RİSKLERİN ÇOĞALMASI DÜNYA TOPLUMUNUN
“TEHLİKE TOPLUMU”NA DÖNÜŞMESİNE YOL
AÇMAKTADIR.

GİDDENS'A GÖRE,

GELENEKSEL KÜLTÜRLERİN BİR RİSK KAVRAMI YOKTUR. RİSK, MODERN SANAYİ UYGARLIĞININ GERÇEK BİR TEMEL KARAKTERİSTİĞİDİR. TÜM GELENEKSEL TOPLUMLARDA VE GÜNÜMÜZE AÇILAN SANAYİ TOPLUMUNDA, İNSANLAR DIŞ DOĞADAN GELEN RİSKLERDEN (DIŞSAL RİSKLERDEN) KAYGI DUYUYORLARDI. TARİHSEL OLARAK ÇOK YAKIN ZAMANLARDA DIŞSAL RİSKLERDEN ÇOK, GELİŞMEKTE OLAN BİLGİLERİMİZİN DÜNYA ÜZERİNDEKİ ETKİSİYLE YARATILAN “İMAL EDİLMİŞ RİSKLER” NEDENİYLE, DOĞANIN BİZE YAPABİLECEKLERİNDEN DAHA AZ, BİZİM DOĞAYA YAPABİLECEKLERİMİZDEN DAHA ÇOK KAYGI DUYMAYA BAŞLANMIŞTIR.

BU SÜREÇ DIŞSAL RİSKLERİN AĞIR BASMASINDAN İMAL EDİLMİŞ RİSKLERİN BASKIN ROLÜNE İŞARET ETMEKTEDİR.

R İ S K T O P L U M U

GÜNÜMÜZ TOPLUMLARI RİSK TOPLUMLARIDIR.

**DIŞSAL RİSKLER (DOĞAL AFETLER)
İÇSEL RİSKLER (İNSAN KAYNAKLI RİSKLER)**

**HER İKİ RİSK GRUBUNUN YIKICI ETKİLERİ
İNSAN DOĞA İLİŞKİLERİNE YÖN VEREN
DÜŞÜNCE YAPIMIZ (PARADİGMAMIZ)
İLE DOĞRUDAN İLİŞKİLİDİR.**

HAKİM PARADİGMA MEKANİSTİK DÜNYA

**DÜNYA MEKANİSTİK BİR YAPIDIR
DOĞAL BİR DÜZEN İÇERİR .**

İNSAN DOĞA İLİŞKİLERİ

**“ DOĞAYA EGEMEN OLMA DÜŞÜNCESİ ”
TARAFINDAN BİÇİMLENDİRİLMİŞTİR.**

PARADİGMA DEĞİŞİYOR HOLOGRAFİK DÜNYA

**DÜNYA EKOLOJİK SİSTEMLERDEN
OLUŞAN BİR BÜTÜNDÜR.**

**EKOLOJİK SİSTEMLERİN KENDİLERİNE ÖZGÜ
İŞLEYİŞ İLKELERİ VARDIR**

- **KARASAL EKOSİSTEMLER**
- **DENİZ EKOSİSTEMLERİ**
- **TATLISU EKOSİSTEMLERİ**
- **İNSAN TASARIMLI**

İNSANIN YÖNETTİĞİ EKOSİSTEMLER

İNSANIN YÖNETTİĞİ EKOSİSTEMLER

- TARIMSAL EKOSİSTEMLER
- TEKNOEKOSİSTEMLER
(SANAYİ KENTLERİ)

TEKNOEKOSİSTEMLER

DOĞAL EKOSİSTEMLERİN YAŞAM DESTEK
SİSTEMLERİNİN YAPISINI İLERİ TEKNOLOJİ VE
ENERJİ KAYNAKLARI SAYESİNDE
DEĞİŞTİRMEKTEDİR.

YILLIK ENERJİ AKIŞI GÜÇ YOĞUNLUĞU *(KKAL/M²/YIL)*

NÜFUS	ORTALAMA ENERJİ KULLANIMI
1,000-10,000	2000
10,000-40,000	20000
100,000-3,000,000	2000000

MADDE DENGESİ MODELİ

A.W.KNEESE – B.COMMENNER

EKONOMİK SİSTEMLER

EKOLOJİK SİSTEMLERİN BİR PARÇASIDIR.

EKOLOJİK SİSTEMDEN ELDE EDİLEN GİRDİLER

EKOLOJİK SİSTEMLERE

DEĞİŞİK BİÇİMLERDE DE OLSA GERİ DÖNER.

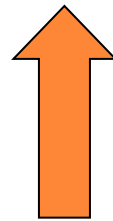
KENT

ÜRETİM YOĞUNLUĞU + TÜKETİM YOĞUNLUĞU

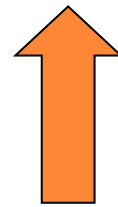
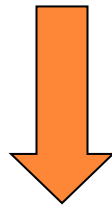
EKONOMİK ETKİNLİKLERDE YOĞUNLAŞMA

SİSTEM İLİŞKİLERİ

SOSYO – KÜLTÜREL SİSTEM

EKONOMİK SİSTEM

EKOLOJİK SİSTEM

KENTLERİN EKOLOJİK SİTEMLERE ETKİSİ

**KENTLER
TOPLUMSAL YAŞAMIN EKOLOJİK BOYUTUNU
BÜYÜK ÖLÇÜDE YOK ETMEKTEDİR.**

***“ TEKNOEKOSİSTEMLER (KENTLER) , NE YAZIK Kİ;
BİYOSFERDEKİ YAŞAM DESTEK SİSTEMİNİN
TEMEL İLKELERİNE UYMADAN
HIZLI VE RASTGELE YAYILMAKTADIR.”***

ODUM - BARRETT

KENTLERE EKOLOJİK BAKIŞ

**İNSAN TOPLUMLARI, DİĞER TÜM CANLILAR GİBİ,
EKOLOJİK SİSTEM İLE ETKİLEŞİM İÇİNDEDİR.**

- **BÜTÜNSELLİK**
- **BAĞIMLILIK**
- **KARŞILIKLI ETKİLEŞİM**

İNSAN GEREKSİNİMLERİ

FİZYOLOJİK GEREKSİNİMLER KÜLTÜREL GEREKSİNİMLER

- **ENERJİ**
- **MADDE**

KENTLERE EKOLOJİK BAKIŞ

KENTLER;

**SÜREKLİ BAĞIMLILIK VE ETKİLEŞİMİN OLUŞTUĞU,
DEVİNGEN BİR BÜTÜN OLARAK, BİRER EKOLOJİK SİSTEMDİR.**

**NÜFUSUN VE İNSAN ETKİNLİKLERİNİN YOĞUNLAŞTIĞI
EKOLOJİK SİSTEMLERDİR.**

**EKOSFERDE EN ÇOK DEĞİŞİME UĞRAYAN
EKOLOJİK SİSTEMLERDİR.**

**ENERJİ YOĞUN VE DIŞA BAĞIMLI
EKOLOJİK SİSTEMLERDİR.**

SONUÇ PARADİGMANIN DEĞİŞİMİ

- BÜYÜMEYİ DESTEKLEYECEK VE DEVAM ETTİRECEK ALT YAPI OLMAKSIZIN GERÇEKLEŞEN HER BÜYÜME ÇÖKÜŞLE SONUÇLANIR.
- EKOLOJİK SİSTEMLERİN TAŞIMA KAPASİTESİNİ DİKKATE ALMADAN PLANSIZ VE KONTROLSÜZ GERÇEKLEŞEN HER SÜREÇ OLUMSUZLUK İLE SONUÇLANIR.
- KENTLERİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ İÇİN KENTLERİN GELİŞİMİ, EKOLOJİK SİSTEMLER İLE UYUM ÜZERİNE TEMELLENMELİDİR.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLER

EKOLOJİK KENT PLANLAMASI

SONUÇ PARADİGMANIN DEĞİŞİMİ

SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLER

İNSAN GEREKSİNİMLERİNE GÜNÜMÜZ KENTLERİNDEN
DAHA İYİ YANIT VEREN, GELECEK KUŞAKLARIN
GEREKSİNİMLERİNİ KARŞILAYABİLMELERİNİ
ENGELLEMİYEN KENTLERDİR.

EKOLOJİK PLANLAMA

YERLEŞİMLERİN, ORGANİK BİR SİSTEM OLARAK,
KENDİNİ YENİLEYEBİLEN, DİNAMİK, CANLI,
BİYOTİK UNSURLARLA BÜTÜNLEŞEBİLEN
BİR YAPI OLARAK PLANLANMASIDIR.

TEŞEKKÜR EDERİM

PROF. DR. HASAN ERTÜRK
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ KETAM MÜDÜRÜ
SKB DANIŞMA KURULU ÜYESİ
herturkulu@hotmail.com

